

ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (Κ.Ε.Ε.). ΤΗΛΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Κανελλόπουλος Δημήτρης

Δρ. Φιλολογίας, Υπεύθυνος Περιφέρειας Κεντρικής Ελλάδος Ομάδας Έργου των Κ.Ε.Ε.

E-mail: dimarkas@in.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι δομές της δια βίου εκπαίδευσης αποτελούν τους βασικούς μηχανισμούς διάχυσης ανθρώπινου κεφαλαίου τις τελευταίες δεκαετίες. Μια από τις σημαντικότερες αλλαγές που παρατηρεί κανείς στο χώρο της εκπαίδευσης είναι η στροφή προς την εκπαίδευση ενηλίκων που αποτελεί σήμερα κοινωνική αναγκαιότητα. Τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Ε.Ε.) αποτελούν μια φιλόδοξη προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση η οποία υλοποιείται με γοργούς ρυθμούς. Παρέχοντας θετικές στάσεις ως προς τη μάθηση, πετυχαίνουν να αναπτύξουν στον ενήλικο την ιδιότητα του ενεργού πολίτη, ενισχύοντας τις ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην εκπαίδευση. Παράλληλα καταφέρνουν να βελτιώσουν την προσωπική, οικογενειακή, κοινωνική και επαγγελματική ζωή τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών, να προωθήσουν τη συνεργασία ανάμεσα σε παιδιά και γονείς, και να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο. Μέλημα του προγράμματος είναι η αναβάθμιση των συνθηκών εκπαίδευσης και εργασίας ευάλωτων κοινωνικά ομάδων του πληθυσμού όπως οι Τσιγγάνοι, αλλά και των φυλακισμένων και της μουσουλμανικής μειονότητας.

Σκοπός της τηλεματικής δικτύωσης όλων των Κ.Ε.Ε. είναι η αξιοποίηση κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο των διαδικτυακών τεχνολογιών, της ανάγκης τεκμηρίωσης δεδομένων και της προώθησης της ηλεκτρονικής μάθησης. Έτσι επιτυγχάνεται η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση με την επικαιροποίηση, επέκταση και ολοκλήρωση της υπάρχουσας υποδομής ώστε αυτό να αποτελεί μέσο διανομής πληροφοριακού, μαθησιακού και ενημερωτικού υλικού, αλλά και μέσο αξιολόγησης με χρήση on line tests, web quizzes, κ.ο.κ. καθώς και δημιουργίας εικονικών τάξεων. Παράλληλα καλλιεργείται κατάλληλο περιβάλλον για τη δημιουργία ηλεκτρονικών βιβλίων. Έτσι θα εξασφαλίζεται ενημερωμένο και εύχρηστο, προσαρμόσιμο στις εκάστοτε ανάγκες εκπαιδευτικό υλικό, πέρα από χωρικούς και χρονικούς περιορισμούς. Καθώς οι εκπαιδευτικές εφαρμογές υπερμέσων και το μαθησιακό υλικό που δημοσιεύονται στον Παγκόσμιο Ιστό ολοένα και πληθαίνουν, είναι σχεδόν σίγουρο ότι στο μέλλον ο αριθμός των ηλεκτρονικών βιβλίων θα αυξηθεί με αλματώδεις ρυθμούς. Παράλληλα γίνεται εφικτός ένας αποδοτικός τρόπος συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτών των Κ.Ε.Ε. και των διαδικτυακών επικοινωνιών, με τις on line κοινότητες εκπαιδευτών. Επιδιώκεται να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα επικοινωνίας που χαρακτηριστικά της θα είναι ο χώρος των ηλεκτρονικών συζητήσεων ανά θεματικό αντικείμενο, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, οι σύγχρονες ιδιωτικές συζητήσεις σε πραγματικό χρόνο για συγκεκριμένα θέματα, τα προγράμματα και οι ανακοινώσεις και η δημιουργία ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης.

Σε αυτό το πνεύμα τα τρία προσφερόμενα προγράμματα Πληροφορικής εισάγουν τους εκπαιδευόμενους σε νέες δεξιότητες που έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας. Σε πρώτο επίπεδο ενήλικες χωρίς προηγούμενη γνώση και επαφή με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή με βασικές γνώσεις γραμματισμού, δημιουργούν απλό έγγραφο και μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο. Στο δεύτερο και τρίτο επίπεδο έχοντας προηγούμενη εμπειρία χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή, ενισχύουν τις δεξιότητες Πληροφορικής στο χώρο εργασίας, την καθημερινή ζωή και αποκτούν εξειδικευμένες δεξιότητες. Βασικό στοιχείο που καθορίζει την εκπαιδευτική διαδικασία είναι η ενεργοποίηση, η εμπλοκή και η συμμετοχή των εκπαιδευόμενων οι οποίοι αποτελούν τις βασικές παραμέτρους της αποτελεσματικής μάθησης. Τέλος χρησιμοποιούνται ευέλικτα εκπαιδευτικά υλικά τα οποία προσαρμόζονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των ενηλίκων και διαφέρουν στη φιλοσοφία από τα υλικά άλλων βαθμίδων της εκπαίδευσης.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Τηλεματική δικτύωση, προγράμματα πληροφορικής, κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων, ηλεκτρονικά βιβλία, on line κοινότητες εκπαιδευτών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μια από τις σημαντικότερες αλλαγές που παρατηρεί κανείς στο χώρο της εκπαίδευσης είναι η στροφή προς την εκπαίδευση ενηλίκων που αποτελεί σήμερα κοινωνική αναγκαιότητα. Τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Ε.Ε.) αποτελούν μια φιλόδοξη προσπάθεια προς αυτή τη κατεύθυνση η οποία υλοποιείται με γοργούς ρυθμούς. Η πατρίδα μας σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση υστερεί σημαντικά καθώς έχουν καθυστερήσει τα βήματα που θα έπρεπε να έχουν γίνει προς αυτή την κατεύθυνση. Τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Ε.Ε.) αποτελούν μια σύγχρονη προσέγγιση στον τομέα της δια βίου μάθησης. Η λειτουργία τους στηρίζεται και προωθείται από το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.). Το έργο έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.) και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) κατά 75%.

Οι δομές των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων στοχεύουν στην επικαιροποίηση και αναβάθμιση των βασικών δεξιοτήτων αλλά και στην απόκτηση νέων βασικών δεξιοτήτων για τη δημιουργία καλύτερων προϋποθέσεων προσωπικής εξέλιξης και ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση, την απασχόληση, τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου πολιτών ανεξάρτητα ηλικίας, φύλου, θρησκείας, καταγωγής κ.α.

Τα προγράμματα που παρέχονται στα Κ.Ε.Ε. σχεδιάστηκαν με βάση τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων, ενώ χρησιμοποιούνται καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας και ειδικά σχεδιασμένο εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των εκπαιδευομένων.

Η διάρκειά τους είναι μικρή (20 – 40 ώρες το κάθε ένα) για λόγους ελκυστικότητας και ευελιξίας.

Τα προγράμματα απευθύνονται τόσο σε γενικό πληθυσμό όσο και σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες όπως: Κρατούμενοι, Τσιγγάνοι, Μουσουλμανική Μειονότητα. Τα προγράμματα που απευθύνονται σε κρατούμενους στις φυλακές της χώρας υλοποιούνται και σε περιοχές – φυλακές που δεν υπάρχουν προς το παρόν Κ.Ε.Ε., με την ευθύνη των Κ.Ε.Ε. όμορων νομών.

Προβλέπεται η λειτουργία 3.500 τμημάτων μάθησης σε όλα τα ΚΕΕ και σε διάφορα αντικείμενα (700 περίπου τμήματα ανά εκπαιδευτική περίοδο) που θα τα παρακολουθήσουν συνολικά 42.000 εκπαιδευόμενοι.

ΤΗΛΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗ

Σκοπός της παρέμβασης είναι η αξιοποίηση κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο των διαδικτυακών τεχνολογιών των ΚΕΕ για τις ανάγκες τεκμηρίωσης δεδομένων και προώθησης της ηλεκτρονικής μάθησης στα ΚΕΕ.

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Συγκεκριμένα, θα επικαιροποιηθεί, επεκταθεί και ολοκληρωθεί η υπάρχουσα υποδομή (προϊόντα-αποτελέσματα προηγούμενων υποέργων παλαιότερων ΤΔΕ) ώστε να αποτελεί:

- μέσο διανομής/διάθεσης πληροφοριακού/ενημερωτικού υλικού (π.χ. οδηγίες και πληροφορίες για το πρόγραμμα σπουδών, πρόσβαση σε υλικό ψηφιακών βιβλιοθηκών, κ.ά.)

- μέσο διανομής/διάθεσης μαθησιακού υλικού σε διάφορες μορφές (π.χ. διανομή αρχείων κειμένου σε μορφή doc, postscript, κλπ. ή εικόνων, ήχων, videos, εφαρμογών αυτοδιδασκαλίας κατασκευασμένες με εργαλεία όπως το Director, ToolbookII, , κ.ο.κ.)
- μέσο προσφοράς ειδικά σχεδιασμένου εκπαιδευτικού υλικού που θα υλοποιηθεί από αντίστοιχα υποέργα του παρόντος ΤΔΕ.
- μέσο αξιολόγησης με χρήση online tests, web quizzes, κ.ο.κ..
- μέσο δημιουργίας εικονικών τάξεων με αξιοποίηση σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας, όπως e-mail, newsgroups, talk, web-based mailing lists, tele-conferencing, groupware, κλπ.

Η χρήση του προτεινόμενου συστήματος θα έχει προστιθέμενη αξία αφού η ηλεκτρονική μάθηση στα ΚΕΕ:

- θα είναι ευέλικτη, απαλλαγμένη όσο το δυνατό από χωρικούς και χρονικούς περιορισμούς της παραδοσιακής διδασκαλίας από την έδρα, κ.ο.κ.
- θα ενισχύει τη συνεργατικότητα και την επικοινωνία μεταξύ ατόμων που διστάζουν να επικοινωνήσουν στα παραδοσιακά περιβάλλοντα της «τάξης» ή που δεν μπορούν να είναι παρόντες όταν διεξάγεται μια συζήτηση.
- Θα απευθύνεται σε εκπαιδευόμενους με διαφορετικό υπόβαθρο και προτιμητέο τρόπο μάθησης
- Θα μπορεί να παρέχει εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα διατηρείται ενήμερο με εύχρηστο και οικονομικό τρόπο

Το ζητούμενο είναι η **αναβάθμιση, επέκταση και ολοκλήρωση** των ηλεκτρονικών περιβαλλόντων των ΚΕΕ με τις ακόλουθες ιδιότητες:

- Ανεξαρτησία του τόπου και χρόνου εξέλιξης της διαδικασίας κατάρτισης
- Υποστήριξη συνεργατικής μάθησης (collaborative learning)
- Υποστήριξη αυτόνομης και ενεργής μάθησης (autonomous and active learning)
- Απλότητα στη χρήση και εκμάθηση, ενδιαφέρον και εύχρηστο στη λειτουργικότητα και διεπαφή
- Υψηλού βαθμού ευελιξία σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης της μαθησιακής διαδικασίας
- Υποστήριξη της επαναχρησιμοποίησης των μαθησιακών πόρων

Ηλεκτρονικά βιβλία

Σκοπός είναι να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον για τη δημιουργία ηλεκτρονικών βιβλίων. Ένα ηλεκτρονικό βιβλίο ορίζεται ως ένα «πακέτο» πόρων υπερμεσικού υλικού που συνοδεύεται από μία περιγραφή του τρόπου οργάνωσης των πόρων (ανά κεφάλαιο-ενότητα, κ.λ.π.) και των κανόνων πλοήγησης και πρόσβασης σε αυτό (π.χ. προ-απαιτούμενα, κ.λ.π.). Συνδυάζει την ευκολία της ενημέρωσης του περιεχομένου υπερμέσων και της ευελιξίας στην πλοήγηση που παρέχεται μέσα από διαφυλλιστές του Παγκόσμιου Ιστού με τον πλούτο του υλικού πολυμέσων.

Οι εκπαιδευτικές εφαρμογές υπερμέσων και το μαθησιακό υλικό που δημοσιεύεται στον Παγκόσμιο Ιστό ολοένα και πληθαίνουν. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι στο μέλλον ο αριθμός των ηλεκτρονικών βιβλίων θα είναι πολύ μεγάλος. Οι πιο καλοσχεδιασμένες από αυτές τις εφαρμογές συνδυάζουν την αισθητική και τα πλούσια παρουσιαστικά μέσα με τη λειτουργικότητα καθώς με τον μαθησιακά αποδοτικό παιδαγωγικό σχεδιασμό. Ένα από τα βασικά παιδαγωγικά χαρακτηριστικά τους είναι ότι επιτρέπουν στο χρήστη-εκπαιδευόμενο να διαβάσει το υλικό όποτε μπορεί και με το ρυθμό που επιθυμεί.

Ιδιαίτερα ζητείται να κατασκευαστεί ένα περιβάλλον δημιουργίας και προβολής ηλεκτρονικών βιβλίων. Το περιβάλλον θα έχει τόσο εργαλεία οργάνωσης και δόμησης του περιεχομένου, δημιουργίας ευρετηρίου όσο και εργαλεία - «πακεταρίσματα», ώστε να μπορεί να διανέμεται στον τελικό χρήστη εύκολα ως ένα αρχείο. Η χρηστικότητα του περιβάλλοντος θα βασίζεται στον τρόπο που θα γίνεται η περιγραφή της δόμησης των πόρων υλικού ώστε να παρέχεται ευκολία στην πλοήγηση ανάμεσα στις σελίδες του υλικού (π.χ. με την χρήση πίνακα περιεχομένων διαμορφωμένο σε δεντρική μορφή) και την απλοποίηση λειτουργιών όπως η μετάβαση στην προηγούμενη, επόμενη ή κεντρική σελίδα του υλικού

Ο τρόπος υλοποίησης του περιβάλλοντος θα είναι σύμφωνος με τα πρότυπα IMS Content Packaging και IMS Simple Sequencing.

On line κοινότητες εκπαιδευτών

Σκοπός είναι η εγκαθίδρυση νέων, άμεσων και αποδοτικών τρόπων επικοινωνίας και συνεργασίας, ενημέρωσης κι ανατροφοδότησης μεταξύ των εκπαιδευτών των ΚΕΕ με τη χρήση των διαδικτυακών τεχνολογιών.

Πιο συγκεκριμένα, αξιοποιώντας τις διαδικτυακές τεχνολογίες ζητείται να δημιουργηθούν "online κοινότητες μάθησης" ώστε να διασυνδέσει αρμονικά τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας των ΚΕΕ. Η επικοινωνία και συνεργασία απόμων με διαφορετικές εμπειρίες και γνώσεις βοηθά όλους τους εμπλεκόμενους να αυξήσουν τις γνώσεις τους και να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, τη διαλεκτικότητα σχετικά με κοινούς προβληματισμούς και δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο εκπαιδευτικό τους έργο.

Ήδη λειτουργούν fora συζητήσεων, πραγματικές on-line κοινότητες μάθησης, επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των στελεχών, εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων. Ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι να επιτευχθεί η δυναμική διασύνδεση των ΚΕΕ μεταξύ τους, ώστε οι εκπαιδευτές των ΚΕΕ να επικοινωνούν ηλεκτρονικά μεταξύ τους, να συνεργάζονται για παιδαγωγικά, εκπαιδευτικά και τεχνολογικά θέματα, να ανταλλάσσουν εμπειρίες και διδακτικό υλικό, να δημιουργούν δραστηριότητες από κοινού κι από απόσταση και να μεταφέρουν πληροφόρηση σχετική με τα τεκταινόμενα στις κοινότητες των ΚΕΕ.

Έτσι ζητείται να δημιουργηθεί μία πλατφόρμα δημιουργίας και υποστήριξης online κοινοτήτων των εκπαιδευτών των ΚΕΕ που θα επικοινωνούν με ασύγχρονους και σύγχρονους τρόπους. Τα χαρακτηριστικά στοιχεία της πλατφόρμας είναι τα εξής:

Ο χώρος ηλεκτρονικών συζητήσεων (message board) ανά θεματικό αντικείμενο:

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: Οι εκπαιδευτές θα έχουν επίσης ηλεκτρονική διεύθυνση έτσι ώστε να διευκολύνεται η ιδιωτική ασύγχρονη επικοινωνία μεταξύ τους (θα υποστηρίζεται και το group e-mail).

Εκτός από τις δημόσιες συζητήσεις οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέρος σε σύγχρονες ιδιωτικές συζητήσεις. Αυτό θα επιτυγχάνεται με τα text-based chat rooms της πλατφόρμας. Εκεί μπορούν να συνομιλήσουν σε πραγματικό χρόνο (και όχι ασύγχρονα όπως γίνεται με τα μηνύματα) με οποιονδήποτε άλλον έχει μπει εκείνη την ώρα στο δωμάτιο συνομιλίας (chat room). Τα θέματα των συζητήσεων εδώ δεν είναι συγκεκριμένα, μια και τα αποφασίζουν κάθε φορά τα μέλη της συζήτησης. Σε μια τέτοια συζήτηση μπορεί να λάβουν μέρος ταυτόχρονα και άλλοι χρήστες.

Το πρόγραμμα και ανακοινώσεις (Schedule and Announcements): Είναι ο χώρος όπου βρίσκονται όλες οι θεματικές ενότητες των συζητήσεων.

Η βιβλιοθήκη (media centre): Είναι ο χώρος όπου περιέχονται ηλεκτρονικά έγγραφα και βιβλία, ηλεκτρονικές διευθύνσεις κλπ. τα οποία ανταλλάσσουν οι εκπαιδευτές.

Θα προσφέρεται, επίσης, χώρος ανακοινώσεων των εκπαιδευτών. Εδώ οι εκπαιδευτές δημιουργούν το δικό τους προφίλ με βάση ό,τι στοιχεία θέλουν οι άλλοι να ξέρουν για αυτούς. Αυτή η ενότητα είναι σημαντική, γιατί οι εκπαιδευτές μπορούν να μάθουν τις δεξιότητες, εμπειρίες, γνώσεις, ενδιαφέροντα κλπ. των συναδέλφων τους, πράγμα που βοηθά στην ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των μελών της online κοινότητας. Στην ενότητα αυτή οι εκπαιδευτές θα μπορούν να πάρουν πληροφορίες για το τι υπάρχει στην πλατφόρμα και πώς μπορούν να τη χρησιμοποιήσουν.

Η πλατφόρμα θα προσφέρει περιβάλλον διαχείρισης των χώρων συζητήσεων (δημιουργία, διαγραφή, ορισμού moderator, κλπ.) και των ηλεκτρονικών περιβαλλόντων (εκπαιδευτικών και μη) των ΚΕΕ., τα οποία θα προωθούν τα εξής:

- Καταγραφή και επίλυση προβλημάτων δικτύου και εφαρμογών σε καθημερινή βάση
- Εγκατάσταση Λογισμικού (σε Servers και Clients)
- Συντήρηση δικτυακών υπηρεσιών και εφαρμογών
- Καταγραφή του διαθέσιμου Hardware/Software
- Συγγραφή εγχειριδίων λειτουργίας κάποιων λογισμικών,
- Συντήρηση και συνεχή βελτίωση του Web Server και των sites
- Δημιουργία back-ups στο Data Storage για κάποιους Servers/clients
- Λειτουργία Help-Desk by e-mail για τις ανάγκες επιλεγμένων στελεχών και εκπαιδευτών.

Τμήματα Πληροφορικής των Κ.Ε.Ε.

Οι νέες βασικές δεξιότητες στις νέες τεχνολογίες αφορούν τη χρήση της πληροφορικής στον ιδιωτικό, επαγγελματικό και κοινωνικό χώρο. Οι δραστηριότητες του προγράμματος Πληροφορικής των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων στοχεύουν στην εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών ώστε:

Να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στις νέες τεχνολογίες αναγνωρίζοντας τις δυνατότητες που αυτές τους προσφέρουν.

Να δημιουργούν και να διαχειρίζονται ηλεκτρονικά έγγραφα κειμένων και φύλλων υπολογισμού.

Να χρησιμοποιούν δημιουργικά το διαδίκτυο για αναζήτηση πληροφορήσης, επικοινωνίας, διασκέδασης αλλά και για να πραγματοποιούν απλές καθημερινές λειτουργίες και συναλλαγές.

Να συντάσσουν, να δέχονται και να διαχειρίζονται μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Να δημιουργούν παρουσιάσεις για προσωπική ή επαγγελματική τους προβολή.

Πιο συγκεκριμένα τα μαθήματα Πληροφορικής διεξάγονται σε 3 επίπεδα: Βασικές δεξιότητες 1 και 2 και Εξειδικευμένες Δεξιότητες. Στο πρώτο πρόγραμμα οι ενήλικες χωρίς προηγούμενη γνώση και επαφή με ηλεκτρονικό υπολογιστή επιδιώκεται να αποκτήσουν βασικές γνώσεις τις οποίες μπορούν αξιοποιήσουν στον προσωπικό τους υπολογιστή στη δημιουργία εγγράφου καθώς και στη χρήση διαδικτύου. Σε ανάλογο επίπεδο κινούνται και τα μαθημάτων στις Βασικές Δεξιότητες 2 όπου ενισχύονται οι ήδη υπάρχουσες δεξιότητες Πληροφορικής σε σχέση με το χώρο εργασίας και την καθημερινή ζωή. Τέλος στο τρίτο επίπεδο οι ενήλικες οι οποίοι έχουν προηγούμενη σημαντική εμπειρία χρήσης υπολογιστή αποκτούν εξειδικευμένες δεξιότητες Πληροφορικής όπως λογιστικά φύλλα, παρουσιάσεις, ειδικές λειτουργίες επεξεργασίας κειμένου κ. ο. κ.